

Aktuality

INTERNET

Čipové karty

Technologie

Poplatky

Statistiky

Bezpečnost

Soudy, Arbitráže

AKTUALITY

EC obvinila GCB z "tajné dohody"

Evropská komise zaslala "statement of objection" asociaci "Groupement des Cartes Bancaires" a devíti francouzským bankám z deseti členů Boardu GCB: BNP Paribas, Caisses d'Épargne, Crédit Agricole, Crédit Mutuel, CIC, Crédit Lyonnais, La Poste, Natexis Banques Populaires a Société Générale. (Desátý člen Boardu CB, Crédit Commercial de France patrně nebyl do obvinění zahrnut). Obvinila je z tajné dohody o bankovních kartách, podle které si rozdělily trh vydávání CB karet s cílem vyloučit konkurenci jiných bank, včetně zahraničních, které hodlaly vstoupit na trh s nižšími poplatky za vydání karty.

EC zahájila šetření koncem roku 2002 kdy GCB v zastoupení svých členských bank informovala EC o zavedení nových členských poplatků za vydávání karet s logem CB (Cartes Bleues). EC provedla šetření v kancelářích GCB a některých bank v květnu 2003 a uvedla že objevila dokumenty, prokazující existenci tajných dohod které by vyloučily nové vydavatele karet, resp. zavedením poplatků je donutily zvýšit ceny na úroveň účtovanou členy dohody. Cenový rozdíl na ročním poplatku o který jde má činit až 16 EUR.

GCB sdělila že se k obvinění vyjádří ve tříměsíční lhůtě stanovené EC a zdůraznila, že obvinění EC v žádném případě nezpochybně legitimu "GCB" jako společného a efektivního operátora karetního systému CB ve Francii.

Groupement des Cartes Bancaires sdružuje 155 francouzských bank a provozuje jejich společný domácí systém platebních karet "CB" fungující rovněž pro systémy Visa a MC. Nový zájemce o vydávání karet s logem CB ve Francii musí hradit sdružení licenční poplatek.

EC Newsletter 2004

Co přinesou příští roky platebním kartám?

Gerard Hartsink, předseda European Payments Council, prohlásil, že vytvoření SEPA - single European Payments Area je významnějším dlouhodobým evropským cílem než bylo v r. přechod na jednotnou měnu - Euro. Z celkového objemu přeshraničních plateb mezi zeměmi EU je ale přes 84% prováděno prostřednictvím platebních karet.

Většina významných manažerů firem z oblasti platebních karet a související informační techniky je optimistická a z pohledu pro zbytek roku 2004 a následující. Významným pobídkovým momentem je blízkost se termínem t.zv. "Liability Shift", datum pro jednoznačné stanovení odpovědnosti za ztráty z podvodné transakce na účastníka nepodporujícího EMV/PIN technologii. To znamená příslib rostoucího zájmu o dodávky čipových karet a souvisejících kompletních systémových řešení.

Podle Boba Selandera, presidenta asociace MasterCard, vydavatelé karet zatím nevyužívají dostatečné potenciál technologie EMV k realizaci možných výnosů. Banky však zvažují potřebné vysoké investice do nové technologie a v převážné většině se rozhodují pro nejzákladnější, nejjednodušší a tedy nejlevnější možnou variantu čipu. Přitom právě multifunkční čip nabízí řadu možností jak nejen zajistit návratnost investice ale i připoutat a dlouhodobě udržet klienta. Věrnostní produkty, případně využití možné kapacity čipu pro další funkce - placení jízdného, zdravotní a další informace a průkazy jsou ale podmíněny spoluprací bank s nebankovními organizacemi, což zatím naráží na řadu obtíží i nechuť. Hrozí však nebezpečí, že pokud tyto možnosti nevyužijí bankéři, využijí je jiné organizace, uslujejí o podíl na platebním trhu.

Celkový předpokládaný světový potenciál plateb činí cca 120 trilionů USD, současný podíl platebních karet je pouze cca 3%. I když se odhaduje, že cca 30% celkového objemu je nekonvertibilní do bezhotovostních technologií, zbývá dostatečný prostor pro nabídku produktů platebních karet. Budou jí ovšem konkurovat další nové technologie, zejména mobilní platby a

KALENDAŘ AKCÍ

Certifikovaný projektový manažer	IIR	Praha	04. - 08.10. 2004
Řízení rizik, systémy včasného varování	IIR	Praha	25. - 26.10. 2004
Bankovní dny IIR pro ČR a SR	IIR	Praha	20. - 21.10. 2004
Umění říci "Ne"	IIR	Praha	25. - 26.10. 2004
Aktuální právní info pro bankovní management	IIR	Praha	02. - 03.11. 2004
Naučte se pracovat se svou pamětí	IIR	Praha	08. - 09.11. 2004
Key Account Management	IIR	Praha	15. - 16.11. 2004
Smluvní obchodní právo	IIR	Praha	23. - 24.11. 2004
Jak používat analýzu bonity	IIR	Praha	30.11. 2004
Consumer Finance in CESEE	IEA, LI	Praha	02. - 03.12. 2004
Product management v bankovníctví	IIR	Praha	07. - 08.12. 2004
Retail Banking in the New EU States	SMI	Praha	18. - 19.04. 2005

internet.

Proti rychlejšímu rozvoji platebních karet působí kromě konkurenčních technologií také tlaky regulátorů které narušují dosavadní vývojově získanou stabilitu karetních systémů v oblasti pravidel ("honor all cards", "Interchange Fee") a v řadě zemí určitá nasycenost karetními produkty, tlačící dolů úrokové podmínky kreditních produktů. Na tento dosud výnosný trh působí negativně i rostoucí obliba a převaha debetních produktů.

Dalším faktorem ovlivňujícím současný vývoj je bezpečnost plateb. Světové ztráty z podvodů s platebními kartami dosahují ročně výše 800 milionů USD s rostoucím trendem. Čipová EMV technologie může tento růst zpomalit, je však nutno počítat s nárůstem podvodných transakcí bez přítomnosti karty (Card Not Present - CNP Transactions), tedy zejména v prostředí internetu, e- a m- plateb.

Rozhodujícím faktorem nárůstu objemu platebních karet je tedy čipová konverze. Očekává se, že celosvětově dosáhne v roce 2008 podíl čipových karet 40% oproti pěti procentům v r. 2002, podíl výnosů z čipových karet stoupne z 15% v roce 2002 na 45% v r. 2008. Převážnou část tohoto nárůstu budou zajišťovat právě transakce CNP.

Z nových produktů a technologií se budou na nárůstu počtu vydaných karet a karetních transakcí podílet zejména t.zv. dárkové karty (Gift Cards - podrobněji viz článek v tomto čísle) a bezkontaktní karty, obojí umožňující penetraci do oblasti "mikroplateb", dosud téměř stoprocentně vyhrazené hotovostem. Dárkové (předplacené) karty ve značné míře nahradí dosavadní obchodně málo úspěšné elektronické penězky.

Rozšíření EU o deset nových zemí znamená nárůst o 163,8 milionu obyvatel, což představuje cca 98 milionů spotřebitelů a tedy potenciálních účastníků platebního styku v rámci SEPA. Značný podíl opět budou mít kartové platby, zejména typu CNP, i když pro účastníky z nových zemí je problém neexistence "Credit Bureau", které ve světě standardně zajišťují autentizační kontrolní funkce.

Pokračující již nyní vykazovaný fenomenální růst se předpokládá v Latinské Americe, Africe se vyznačuje stoupajícím počtem "Salary Cards" pro vyplácení mezd, obrovský potenciál vykazuje Asie, zejména Čína. Celkově jsou tedy hodnoceny výhledy karetního "businessu" vysoce optimisticky, záleží na vydavatelích jak budou schopni nabízející se potenciál obchodně využít.

Podle Card World User Guide 2004 Card Mag

Ukončení partnerství AmEx a CIBC

Canadian Imperial Bank of Commerce ohlásila ukončení podpory co-brandované karty Entourage k 31. říjnu 2004. Kartou VISA Entourage vydávala CIBC spolu s American Express od ledna 2002. Program Entourage zahrnoval několik typů karet včetně čipové karty s pamětí 32kB pro bezpečné placení on-line. Spolupráce s CIBC byla považována za velký úspěch American Express, protože byla první na americkém kontinentu po rozhodnutí US Supreme Court o nezákonnosti ustanovení pravidla VISA i MasterCard zakazujícího členským bankám v USA vydávat konkurenční karty. Vydání karty Entourage nesla tehdy dosti nelibě VISA Canada. Od té doby AmEx získal i v USA partnera pro co-brandovanou kartu v druhém největším vydavateli kreditních karet, MBNA a její sesterské MBNA Canada. CIBC, která je největším kanadským vydavatelem karet VISA, zdůvodnila ukončení projektu nedosažením předpokládaných ekonomických výsledků a záměrem znovu se plně zaměřit na základní programy VISA.

Podle ECR 7/8 2004, Card Mag

Visa EU samostatnou organizační složkou

Prvním červencem 2004 byl region Visa EU transformován na samostatnou akciovou společnost pod názvem Visa Europe, což je prezentováno jako vytvoření první zcela evropské platební organizace, vlastněné a řízené evropskými členskými bankami. Visa Europe přitom zůstává jednou z hlavních součástí světové rodiny Visa International, podobně jako Visa USA. Presidentem a CEO Visa Europe je Hans van der Velde.

Visa Europe v roce 2003 vytvářela třetinu celkového světového objemu transakcí Visa ve výši 824 miliard EUR. President a CEO Visa International Christopher Rodrigues řekl, že vytvoření Visa Europe byl nezbytný krok, umožňující přiblížit organizační formu členským bankám, vládám a regulátorům v EU.

Visa PR 1 July 2004

VISA znovu čelí obvinění EC

Evropská komise obvinila v srpnu 2004 asociaci Visa Int. z porušení pravidel volné konkurence v zemích EU tím, že odmítla přimjout za člena provozovatele karetního systému Discover, americkou banku Morgan

Stanley, a umožnit ji aby v Evropě používala síť Visa. EC to považuje za diskriminační, Visa Int. naopak tvrdí že Discover je jedním z jejích hlavních konkurentů a proto je její rozhodnutí v souladu s pravidly volného konkurenčního trhu.

EC zaslala asociaci Visa Int. tzv. "Statement of Objections", dokument seznamující s předběžnými závěry šetření, které Komise provádí o pravidlech členství v asociaci (Visa International bylaws). Podle jednoho z pravidel Visa International nemůže přijmout za člena žadatele, kterého Visa Board kvalifikuje jako konkurenční organizaci. Komise se domnívá, že toto pravidlo není aplikováno stejně a nediskriminačně vůči všem žadatelům o členství a může ve svých důsledcích zabránit organizacím vstupujícím na trh poskytovat kartové služby obchodníkům, vzhledem k silné pozici Visa na trhu Evropského hospodářského prostoru (EEA). Tím omezuje právo obchodníků vybrat si v konkurenčním prostředí nejhodnějšího poskytovatele služby akceptace karet (acquirer).

Stížnost Komise podala banka Morgan Stanley Dean Witter ("MSDW") v dubnu 2000, od té doby však Visa Int. neuplatnila v Evropě toto pravidlo vůči dalším konkurentům snažícím se dosáhnout přístupu k akceptační síti Visa, a akceptovala např. členství Citigroup která vlastní Diners Club a několika japonských bank, významných akcionářů JCB. Visa zatím nevyšetřila, proč považuje za "konkurenta" banku MSDW která provozuje síť Discover pouze v USA, ale ne Diners Club, fungující ve 200 zemích včetně evropských.

MasterCard, jehož akceptační síť je stejně rozsáhlá nemá obdobné pravidlo pro členství a MSDW již byla za člena MC přijata.

Visa má nyní právo v tříměsíční lhůtě podat Komisi v této věci rozklad, event. si vyžádat slyšení ("Oral Hearing").

EC PR, Brussels, 3 August 2004

Zákon o finančním arbitrovi - pozměňovací návrhy Senátu

Senát vrátil sněmovně návrh novely zákona o finančním arbitrovi s požadavkem odstranění z novely změny těch zákonů, které přímo nesouvisejí s podstatou zákona o arbitrovi (Zákon č. 229/2002 Sb.), smyslu novely rozšířit působnost finančního arbitra na opravné zúčtování a inkasní způsob placení se senátní požadavky nedotýkají.

Zpráva ČTK

INTERNET

Nové způsoby ochrany plateb při internetových nákupech

Česká republika přechází na chipové karty, prodávající si již zvykají na zadávání PINu do pinové klávesnice místo podpisu. Podvodníkům se začíná zužovat pole k zneužívání karet. Zaměřují se na nejslabší článek systému platebních karet – na transakce prováděné bez přítomnosti karty (tzv. typ podvodu CNP - Card Not Present). V těchto případech jde o transakce uskutečňované prostřednictvím internetu či telefonních nebo písemných objednávek, kdy zabezpečení pomocí čipu ani PINu nemůže pomoci.

Zneužití karet prostřednictvím internetu stoupá celosvětově a tento trend lze očekávat i v České republice. Dle statistiky APACS (Association for Payment Clearing Services, Sdružení pro zúčtování plateb) se počet podvodů typu CNP v UK zvýšil v roce 2003 proti roku 2000 o 60 % a tvoří nyní největší podíl v podvodech. Převážná část těchto podvodů je tvořena transakcemi MOTO (Mail Order-Telephone Order), ale na objemu nabývají podvodné internetové transakce. V roce 2003 vzrostly o 65 % (proti r. 2003) a tvoří již 40 % všech podvodů spáchaných bez přítomnosti platební karty. Také je to způsobeno tím, že obchodníci stále více přecházejí na internetový nabídkový způsob prodeje.

Zmírně jen namátkou české obchody www.patro.cz, www.mall.cz, www.nakupni-dum.cz pro průmyslové zboží nebo www.shop.cz pro počítače či www.vitava.cz pro produkty nemateriální povahy (software, hudba, apod.). Na některých lze využít nabídku zabezpečených plateb Verified by VISA nebo MasterCard Secure-Code.

Pro úspěšný podvod bez platební karty si škůdce musí obstarat informace o kartě: číslo karty, její datum konce platnosti a v neposlední řadě bezpečnostní kód, uvedený na podpisovém proužku. Tento kód se dá získat několika způsoby. Nejsnazší je použití ukradené karty nebo údajů z okopírované (skimming) karty. Rozšiřující se novinkou je tzv. "phishing", "lovení" údajů o kartě pomocí chytré formulovaných spamových (nevyžádaných) e-mailů za účelem obstarání údajů o kartě od neopatrných uživatelů internetu. Tito důvěřivci pak odešlou informace o své kartě na podvodné webové stránky.

Obchodní řetězce se brání. Implementují různá komerční řešení, využívající zejména systémy ověřování adres (dlouhodobě úspěšně využívaný v USA, Address Verification System – AVS) a bezpečnostního kódu CVC (Card Verification Value, Kód ověřující kartu). Komerční řešení zakoupená obchodníkem (obvykle obchodním řetězcem, např. Dixon) představují sice další náklady, ale úspory z nerealizovaných podvodných transakcí je rychle vyváží.

Dalším krokem ke zvýšení bezpečnosti je systém **3-D Secure**. Protokol 3-D Secure je internetový platební protokol vycházející z "Modelem tří dimenzí". Využívá komunikační technologie SSL (Secure Sockets Layer) poskytující standardní bezpečnou metodu provádění transakcí po internetu s využitím autentizace všech stran podílejících se na on-line transakci. (Vlastní bezpečná komunikační technologie SSL mezi klientem a serverem využívá k šifrování zpráv jednorázového soukromého hesla a dlouhých šifrovacích klíčů).

Z hlediska obchodníků je protokol 3-D Secure vítán, protože jim zaručuje spolehlivé platby od kupujících. K 3-D Secure se připojili vydavatelé ze 16 zemích EU (z celkového počtu 24 států) a 75 % objemu elektronického obchodování se uskutečňuje prostřednictvím "Verified by VISA" (obchodní značkou pro bezpečné platby), přičemž Spojené Království a Španělsko patří mezi nejpokročilejší státy.

Vzhledem k pravidlům, že odpovědnost za podvody bez přítomnosti karty (CNP) leží na vydavateli karty, mělo by to vést k tlaku vydavatelů na klienty, aby se zapojili do tohoto modelu placení. 3-D Secure je tedy závislé na spolupráci držitelů karet. Vyžaduje to od nich určitou aktivitu. I to je jeden z důvodů, proč je tento způsob plateb zaváděn relativně pomalu. Držitel karty by mohl být za neúčast v 3-D Secure, tj. za nevyužívání opatření proti podvodům, penalizován. Např. jednou z možností je odmítnutí on-line autorizací. Na druhé straně může rozšíření této technologie bránit objektivní důvody: 3-D Secure využívá při komunikaci s klientem tzv. pop-up okna (pro zadání uživatele a hesla). Neblahé zkušenosti se spamy vedou uživatele internetových browserů ve stále větší míře k nastavení jejich zákazu. Sdružení APACS, ve Spojeném Království používání 3-D Secure doporučuje, spolu s AVS a CVV, případně další dodavatelská řešení. Vydali "Doporučení pro obchodníky", ustavili řídicí výbor pro CNP - podvody za účasti kartových asociací, vydavatelských a zúčtovacích bank, ministerstev vnitra a spravedlnosti, a též zástupců rizikových obchodníků (sázkové kanceláře, obchodní řetězce, cestovní kanceláře) a telekomunikačních společností a dodavatelů technologií.

Asociace také zavedly bezpečnostní doporučení pro obchodníky uchováující velká množství údajů o zákaznících ve svých databázích, která je mají ochránit před hakerem. Asociace VISA vyžaduje, aby všichni obchodníci

a jejich agenti vyhověli VISA AIS standardům (Account Information Security). Tento standard může sloužit pro všechny kanály, zatímco program MasterCardu "Site Data Protection" slouží pouze pro e-obchody. Při napadení systému obchodníka hakerem, a následným zneužitím těchto dat o držitelích karet, je zúčtovací banka asociace VISA povinna zaplatit pokutu za zneužití, s výjimkou situace, kdy u tohoto obchodníka implementovala AIS.

Snaha ochránit obchodníka a celý systém platebních karet jde dále. V rámci sdružení APACS se vyvíjí nové technické řešení - systém na ochranu přístupu k webovým stránkám obchodníků. Jde o systém autentizace držitele karty tokenem (= žetonem, umožňující přístup do sítě), nazývaný **Token Based Authentication (TBA)**. Přípravené řešení vzniklo z myšlenkového modelu při vývoji přístupu do internetového bankovníctví prostřednictvím hesla.

Držitel karty vloží svou EMV čipovou kartu do čtečky podobné kalkulatoru a do klávesnice natypuje PIN. Čtečka vygeneruje jednorázové číslo, tzv. dynamické CVV, které po té držitel karty použije ve webové stránce, kde nakupuje, nebo je přečte operátorovi při telefonické objednávce. Zpracovatelský systém si z tohoto čísla odvodí, zda byla použita originální karta se správným PINem. Vzhledem k tomu, že se jedná o "heslo" na jedno použití, nemá význam, aby je kdokoli zaznamenal. (Je zde zřetelná obdoba jednorázového klíče u komunikace ve vrstvě SSL, jak zmíněno výše).

Podmiňujícím rysem systému TBA bude cenová dostupnost čtečky zařízení čipové karty. Držitel karet nebudou ochotni platit za drahé přístroje pro internetové nákupy. Oproti terminálu firmy FINREAD pro domácí použití v ceně 50 – 100 USD, by měl být "kalkulátor pro nákupy" dostupný již za 5 GBP.

Asociace VISA podle svého vyjádření podporuje nový směr vývoje zabezpečení plateb. Všeobecnější uplatnění TBA je podmíněno spoluprací s asociací MasterCard, která je nezbytná pro vypracování společného standardu.

Podle ECR May/June 2004 pro CardMAC, 2004-08-31(ft)

Internetoví obchodníci v USA společně proti podvodům

Jako reakci na vysokou úroveň podvodných transakcí na internetu vzniklo v březnu 2003 v USA sdružení "Merchant Risk Council" (MRC) sdružující internetové obchodníky, dodavatele služeb a karetní asociace. Cílem sdružení je propagace a zavádění praktických metod prevence a boje proti podvodům v prostředí on-line. Internetový obchod je v USA značně diverzifikovaný, zahrnuje malé i velké obchodníky a provozovatele platebních služeb. Pokud tyto účastníci fungovali individuálně, byli snadným terčem nejrizičnějších podvodníků a ztráty ve formě "charge back" do r. 2003 dosahovaly v řady z nich až až 58% uzavřených obchodů.

MRC publikovalo výsledky průzkumu, provedeného v r. 2003 mezi 217 obchodníky, reprezentujícími 7% členů. Výsledky ukázaly, že společný přístup a popularizace jednotlivých způsobů prevence podvodů pomohl výrazně snížit procento ztrát (charge back). Hodnoty menší než 0,35% vykazovaly 89% malých obchodníků proti 58% v roce 2002, u středně velkých obchodů to bylo 65% proti 54%, u velkých 50% proti 38% a 57% proti 38% u velmi velkých on-line obchodů. Snížení hodnot charge back znamená pro obchodníky i snížení provizí hrazených provozovatelům. Snížení je zřejmým výsledkem růstu používání preventivních prostředků, zejména autentizace držitele karty před provedením transakce u obchodníků:

	2001	2002	2003
Negative list (stoplist):	37%	40%	46%
Customizable rules:	41%	50%	55%
Geolocation (ověření místa objednávky)	-	20%	28%
CVW2/CVC	-	38%	53%

Žádný z těchto způsobů ovšem nechrání obchodníka proti případům, kdy držitel mkarty prohlásí že transakci neprovedl ("I didn't do it Fraud"), které zaujímají 70% podíl všech "charge-backů". Oproti podpisu na účtence při nákupu v "kamenném" obchodě nemá internetový obchodník v ruce žádný doklad potvrzující skutečnou účast držitele karty při transakci. Také proto vyvinuly kartové asociace technologii autentizace držitele karty - Verified by Visa (VbV) a MasterCard Secure Code. Ty obě spojují držitele karty s unikátním heslem, které je on-line ekvivalentem držitelova podpisu. Pro obchodníky, kteří implementují tento systém je pak odpovědnost za "I didn't do it Fraud" přesunuta na vydavatele karty.

V současné době uvádí MasterCard celkem 2 500 vydavatelů a 9 000 obchodníků kteří již implementovali Secure Code systém.

Visa uvádí, že v USA zpřístupnilo systém VbV 90% vydavatelů pro svých 250 milionů držitelů karet a za dobu existence systému klesl počet "charge-backů z 200 měsíčně na 20.

Rovněž American Express, nabízí svým obchodníkům garantovanou platbu za předpokladu používání jeho systému Automated Address Verification Plus (AAV+), který ověřuje zúčtovací a dodávací adresu udanou držitelem karty při objednávce. Pokud se tyto adresy liší, je dodací adresa validována pokud již držitel v minulosti na tuto adresu obdržel nějakou poštu. Při objednávkách nad 200 USD hodnoty volá autorizační centrála přímo držitele o potvrzení a uvádí že cca 20% těchto volání prokáže podvod.

Provozovatelé internetových zúčtovacích služeb přiznávají, že určité procento charge-backů má příčiny v provozních závadách, které budou postupně odstraňovány jako "dětské nemoci" rozvíjejících se internetových služeb.

Podle ECR 7/8 2004 Card Mag

Obavy z podvodů brzdi růst internetových plateb

Visa Europe provedla v souvislosti se zaváděním zabezpečovacího protokolu "Verified by Visa" v UK průzkum chování uživatelů internetu v oblasti nákupů a placení.

Podle zprávy o průzkumu, uveřejněné v červenci 2004, jeden z každých pěti uživatelů internetu (20%) se nikdy nepokusil provést nákup on-line a z těch kteří tyto služby využívají se 69% domnívá, že by zabezpečení plateb mohlo a mělo být dokonalejší.

Z pravidelných návštěvníků internetu 19% volí on-line nákup až jako poslední možnost získání požadovaného zboží, 58% přiznává "iracionální obavy" z internetu a to i přesto, že pouze 15% z nich skutečně ví o nějakém případě zneužití dat platební karty on-line.

Uživatelé webu souhlasí, že tento pocit může být postupně překonáván dokonalejšími bezpečnostními procedurami (seznamy "bezpečných" obchodů, ochrana pomocí přístupových hesel...) a že by v takovém případě využívali on-line nákupy postnatně více.

Visa zavedla jako takové bezpečnostní opatření proceduru pod názvem Verified by Visa, která zaručuje identifikaci držitele karty a obchodníka při transakci kartou on-line.

Verified by Visa již zavedlo 80% obchodníků v USA, v regionu EU je to již 10 000 obchodníků, 54 vydavatelů bank a 50 zpracovatelských bank (acquirerů). V UK je prostřednictvím Verified by Visa chráněno 90% on-line transakcí.

www.visaeurope.com/verified

Visa PR, London, 5 July 2004

Simpay připravuje vstup na trh m-payment

Simpay je konsorcium čtyř velkých evropských mobilních operátorů - Vodafone, Orange, T-Mobile a Telefónica Móviles (viz. Card Mag 2/2004), plánuje vstup na evropský trh mobilních plateb v roce 2005. Podniká v tom směru seriózní technologické přípravy založené na spolupráci v oblasti základních systémových funkcí

s významnými světovými dodavateli.

V prvé polovině roku uzavřel Simpays dohodu se společností Encorus jako hlavním provozovatelem služeb, v současné době ohlásil další dohodu zajišťující vývoj simulátoru platebních systémů a jejich testování před uvedením do provozu.

Ukolem spol. Encorus je vytvořit a pak provozovat operační infrastrukturu mobilních plateb.

Vývojem serie simulátorů jednotlivých platebních produktů byla pověřena společnost Integri. Její produkt ING Test Tool bude základem pro Simpays Scheme Simulator, který umožní ověření funkcí produktů jednotlivých operátorů a jejich spolupráce mezi sebou a s centrální platformou.

Vlastní testování zajistí indická společnost Tata Infotech, která podobné služby v oblasti IT a SW úspěšně provedla pro řadu dalších zákazníků a prokázala schopnost splnit požadavky Simpays na intenzivní i extenzivní testy všech produktů za akceptovatelné ceny.

Po plánovaném zahájení provozu v první polovině roku 2005 umožní Simpays provádět pomocí mobilního telefonu "malé" platby za zboží a služby, jako stahování skladeb ve formátu MP3, her, informací o sportovních výsledcích a pod. ze zákaznickova účtu.

Podle ECR 7/8 2004, Card Mag

ČIPOVÉ KARTY

Čipová migrace ve světě

Od čipových karet se obecně očekává zásadní zvýšení bezpečnosti karetních transakcí proti podvodům. Méně se již zdůrazňuje, že toto zásadní zvýšení se v plném rozsahu může dostavit teprve tehdy až budou karty skutečně čipové, tedy bez magnetického proužku, který v přechodném období do přebudování celých světových sítí musí na kartách být zachován právě pro platební místa dosud "čipově" nevybavená. U "hybridních" karet je setrvávající magnetický proužek slabým místem, jehož zneužití např. kopírováním dat je oproti čipu relativně snadné. Je tedy v zájmu všech karetních asociací i regulátorů ve vyspělých zemích, jmenovitě v EU podporovat co nejrychlejší přechod na čipovou EMV technologii, v celosvětovém měřítku. Pro jednotlivé vydavatele a zpracovatele transakcí (acquirery) to znamená projít příslušnými testy a získat certifikát o tzv. EMV-Compliance. Jak tento přechod v jednotlivých světových regionech postupuje a kdy je možno očekávat tento cílový stav?

Rozhodujícím pobídkovým faktorem ze strany karetních asociací MasterCard a VISA je t.zv. "Liability Shift", tedy datum po kterém ponese odpovědnost za ztrátu z podvodné transakce ta strana, která nebyla tuto transakci schopna provést jako čipovou (Non-EMV Compliant). Tato data jsou stanovena pro jednotlivé regiony a pro MC i VISA různě podle jejich stupně rozvoje a stavu transformačních projektů, pro region Severní Ameriky (USA, Canada) není zatím stanoven vůbec, s ohledem na silně diverzifikovaný trh a neexistenci společného přístupu tamějších subjektů.

Pro Evropu je tímto kritickým datem 1. leden 2005, stav v jednotlivých zemích však nenasvědčuje tomu, že by po něm byly všechny subjekty EMV-Compliant. Ve většině zemí EU jsou v běhu pilotní nebo realizační projekty, obvykle jednotlivých vydavatelů bank, jen výjimečně jde o projekty národní jako je tomu v UK nebo Francii. VISA očekává, že k termínu bude v Evropě EMV-Compliant cca 90% terminálů a 75% karet, MasterCard počítá s polovinou akceptační infrastruktury a dvěma třetinami karet. V současné době eviduje MC v Evropě na 200 migračních programů. Za nejkročnější zemi v EMV migraci je všeobecně považována Británie, kde si společný přístup bank vynutila vysoká a stále stoupající úroveň podvodů.

Naproti tomu za nejméně pokročilou zemi platí USA, kde je převážná většina transakcí autorizována on-line, úroveň ztrát z podvodů je pod 1% provozních nákladů a vydavatelé velmi konzervativně zvažují efektivnost vysokých nákladů na konverzi. Podle odhadů VISA bude v r. 2006 konvertováno pro EMV ze 7 mil. terminálů max. 20%, převážně těch které jsou ve vlastnictví

obchodních řetězců. V současné době je v USA vydáno cca 20 mil. čipových karet, vydavateli jsou Citibank, Provident a AmEx.

Pro Kanadu je předpokládána doba uskutečnění konverze cca 7 let.

Regiony Asia Pacific, Africa a Middle East většinou platí termín 1. leden 2006, Latin America 1.1.2005 (jen MC). Opět se předpokládá postupná EMV-Compliance jednotlivých vydavatelů.

Zřejmě tedy nelze očekávat světový přechod na plně čipovou technologii (bez záložního magnetického proužku) před rokem 2010, spíše ještě později.

Podle Card World User Guide 2004 Card Mag

LBB nevidí "Business Case" pro EMV

Ačkoli zbývá pouze několik měsíců do termínu t.zv. "Liability Shift" - přesunu odpovědnosti za reklamovanou transakci na účastníka nevybaveného čipovou technologií - je v řadě evropských bank stále vidět váhavý přístup. Po negativním postoji německé Commerzbank (?) prohlásil zástupce Landesbank Berlin na 9. Partner Meeting BGS Smartcard Systems v Rakouském Zauchensee že LBB nevidí v současné době ekonomické zdůvodnění (business case) pro úplný přechod na čipovou technologii EMV, přestože je techniky na tento přechod připravena. Pouze pro vybrané produkty lze takové zdůvodnění najít. Analýza LBB vychází z předpokladu, že jediný efekt, zdůvodňující tento přechod v krátkodobém horizontu je snížení rizik (podvodů). Odhaduje, že ztráty ze skimmingu jako převažujícího způsobu padělání karet porostou cca 10% ročně, a ceny EMV karet budou o stejné procento ročně klesat. V souhrnné projekci do roku 2009 vychází za těchto předpokladů a zahrnutí dalších faktorů celkový efekt jako ztrátový. Jako negativum hodnotí LBB i určité nekompatibility mezi EMV produkty MC a VISA, které znamenají cenové duplicity.

Oprávněnost EMV konverze vidí LBB jen u takových produktů, kde ztráty z podvodů značně převyšují průměrné hodnoty. Nicméně konstatuje, že prostředí akceptace karet se může rychle a radikálně změnit, proto je nezbytné provádět průběžné rekalkulace a na změny pohotově reagovat.

Landesbank Berlin je součástí skupiny Bankgesellschaft Group, zahrnující m.j. Berliner Bank a Berrliner Sparkasse a je největším německým vydavatelem kreditních a charge karet. Skupina má v oběhu 1,3 milionu VISA a MC kreditních karet, včetně co-branded karet s německým autoklubem ADAC.

Podle ECR 7/8 2004, Card Mag

TECHNOLOGIE

MC karta bez embossingu

MC uvádí nový typ karty, kartu MC bez reliéfního tisku základních údajů. Karta je určena pro vybrané segmenty klientely,

např. studenty nebo pracovníky na počátku kariéry, kterým umožňuje přístup na globální síť včetně transakcí na internetu a poštovních i telefonických objednávek. Snížené riziko pro vydavatele vychází z možnosti záznamu prodlouženého třímištného servisního kódu na magnetickém proužku, který znamená povinnou on-line autorizaci. Kartu bez reliéfního tisku lze použít i v obchodech nevybavených elektronickým terminálem (pokud není označena "For electronic use only"), obchodník může stvrzku vyplnit ručně. Pro vydavatele umožňuje tento typ karty vytvořit celou řadu kreditních i debetních produktů s designem individualizovaným podle potřeb a bonity vybraných skupin klientů.

Podle ECR 7/8 2004, Card Mag

Soutěž o návrh karet Visa

Visa EU vyhlásila v červnu 2004 v UK spolu s Royal College of Art soutěž "CREATIVE INTELLIGENCE: Design your ultimate credential" o návrh platební karty Visa. Soutěž je určena pro studenty umění z UK a z dalších prestižních uměleckých škol z Francie, SRN, Talie, Španělska a Turecka. Návrh výtvarného provedení karty musí mít zakomponován čip a má vyjádřit kreativní přístup k provedení moderního platebního prostředku.

Cena pro vítěze z UK je 10 000 EUR, vítěz postoupí do evropského finále, které se uskuteční při výročním jednání Visa's Annual Member Meeting na Maltě v prosinci 2004. Tam je pro vítěze připravena odměna 15 000 EUR.

Zařazením čipové technologie jako hlavní podmínky výtvarné soutěže chce Visa rozšířit povědomí o nové technologii a současně dát příležitost mladým umělcům získat základ pro jejich budoucí kariéru.

Visa PR, London 9 June 2004

Vklady a recyklace hotovosti v bankomatech

Výrobci bankomatů již několik let nabízejí rozšíření funkce o t.zv. recyklaci hotovosti spojené s vkladovou funkcí. Tyto funkce umožňují držitelé platební karty prostřednictvím bankomatu vkládat hotovost v bankovkách na účet držitele. Bankomat zajišťuje kontrolu nominálu a pravosti bankovek, recyklační funkce dovoluje přijaté bankovky opět vrátit do oběhu ve standardní výdejní funkci. To znamená významné snížení nákladů na doplňování bankovek do bankomatu, jistým problémem může být dodržení požadavků legislativy v případě vložení padělaných bankovek. Česká legislativa např. požaduje aby byla zajištěna identifikace vkladatele a padělek nesmí být vrácen do oběhu. Přestože stroje světových výrobců tyto požadavky údajně splňují, provozovatelé v ČR s jejich nasazením zatím váhají.

Firma NCR podobný modul vyvinula v kooperaci s japonskou společností Fujitsu, která rovněž výrobu modulu zajišťuje.

Card Mag 2004

POPLATKY

Evropská Komise uvítala zveřejnění MIF MC a VISA

Multilateral Interchange Fee - poplatek hrazený obchodníkovou zpracovatelskou bankou (acquirer) bance která platební kartu vydala - je dlouhodobě předmětem stížností obchodníků, kteří tento poplatek, zvýšený o další provozní náklady zpracovatelské bance ve formě t.zv. "Merchants Commission" z každé uskutečněné transakce odvádějí. Výši MIF stanovuje Board asociace vždy pro každý rok a každý region. V EU je tento poplatek obou asociací již řadu let předmětem šetření podle pravidel volné soutěže (Competition law).

Rozhodnutím EC z 24.7.2002 obdržela Visa rozhodnutí o výjimce z Competition law a souhlasu s existencí MIF, za podmínky, že Visa bude periodicky provádět nákladové studie, prokazující procentuální složení jednotlivých složek MIF (hodnota garance platby, zpracovací náklady a náklady na bezúročné období u kreditních karet) pro region EU. Tyto informace mají být na vyzádání sdělovány obchodníkům, kteří smlouvy o akceptaci s bankou uzavírají.

Stejný postup prakticky již dodržuje MC, kde šetření dosud probíhá.

Obchodníci v zemích EU si však nadále stěžují, že jim banky odmítají tyto informace poskytnout, přesto že s tím již Visa vyslovila souhlas. Vzhledem k tomu, že EC průběžně monitoruje dodržování podmínek udělené výjimky, rozhodl Visa Board a nezávisle i MC Board o zveřejnění těchto informací pro region Visa EU (MC

Europe) na svých webových stránkách.

Lze tedy na adrese:

www.visaeu.com/acceptingvisa/interchange.html

najít podrobné informace o Visa Europe Intra-regional Interchange Reimbursement Fees, platné od 17.7.2004, včetně t.zv. EU Benchmark cost components pro jednotlivé typy transakcí -Total, non CNP, CNP (Card Not Present), credit, deferred debit a debit).

Podobně na adrese:

www.mastercardintl.com/corporate/mif_information.html

jsou uvedeny hodnoty MC Intra-European Fallback POS Interchange Fees & Cost Components platné v období duben 2004 až duben 2005, pro jednotlivé typy karetních produktů MC a Maestro.

Obchodníci mají tedy volně k dispozici tyto údaje pro jednání se svými zpracovatelskými bankami o výši konkrétních "Merchants Commissions".

Evropská komise ve svém tiskovém prohlášení z května 2004 toto zveřejnění uvítala s tím, že bude dále monitorovat jak Visa plní podmínky jejího rozhodnutí o výjimce a pokračovat v prošetřování pravidel a dohod MasterCard zvláště se zaměřením na MIF. Konstatovala že dosavadní šetření ukazují, že technologie platebních karet se velmi rychle vyvíjejí a pravidla upravující karetní transakce se trvale dotýkají zájmů obchodníků a spotřebitelů.

EC Press Release 7th May 2004

Harmonizace "Interchange Fee" v Evropské Unii?

Interchange fee - mezibankovní poplatek za garanci a zprostředkování platby obchodníkovi při platbě kartou - a z něj se primárně odvíjející provize, placená obchodníkem zpracovatelské bance - je dlouhodobě předmětem kritiky a stížností obchodníků a jejich oborových organizací po celém světě.

Podle údajů, zveřejněných v ECR je v 25 zemích EU vydáno více než 500 milionů debetních a kreditních karet s ročním počtem 22 miliard transakcí jejichž objem přesahuje 1 300 mld EUR. Poplatky účtované bankami obchodníkům za zpracování karetních plateb (Merchants Service Charges - MSC) přesahují ročně 13 mld EUR, z toho MIF tvoří více než 8 mld EUR výnosu pro vydavatele karet.

MSC je pro zpracovatelské banky významným zdrojem pro financování rozvoje akceptačních sítí a terminálů EFT POS. Vydavatelské banky mohou díky MIF investovat do nových produktů a stimulovat používání karet k placení, což opět generuje zvýšený výnosy pro zpracovatele - acquirery. Obchodnické organizace však neustávají kritizovat jak výši, tak netransparentnost a rozdílné způsoby stanovování poplatků v různých zemích.

V řadě zemí již došlo k regulačním rozhodnutím ke způsobilosti a transparentnosti stanovování těchto poplatků (Australie, mimosoudní dohoda mezi WalMart, MC Int. a VISA Int v USA), v řadě evropských zemí se regulátoři touto problematikou zabývají (Šetření MC domácího MIF britským OFT, penalizace holandského Interpay za dominantní praktiky na trhu). Evrpští obchodníci podali prostřednictvím EuroCommerce stížnost k DG Competition Evropské komise na intraevropské MIF VISA jako omezující konkurenci. Díky rostoucí intenzitě se kterou se touto problematikou Evropská komise již řadu let zabývá se Visa i MasterCard rozhodly nedávno zveřejnit hodnoty Intraevropských Multilateral Interchange Fee (MIF) a způsobu jejich stanovení, což bylo v minulosti zcela vyloučeno. Stanovení hodnot MIF je podloženo nákladovými studii nezávislých konzultačních společností, na jejichž zpracování se povinně podílejí zpracovatelské členské banky v jednotlivých zemích EU. To se ovšem týká t.zv. defaultních hodnot MIF, tedy hodnot platných pro mezinárodní a meziregionální transakce, pro transakce "domácí" platí tyto hodnoty jen pokud se místní banky mezi sebou multilaterálně či bilaterálně nedohodnou jinak. Přitom domácí pravidla pro MIF v jednotlivých zemích EU se značně liší, od nulových

poplatků (debetní transakce v Dánsku) po 5% u kreditních transakcí v Řecku, jejich výše respektuje zejména rozdílné míry kreditního rizika a historický vývoj domácích platebních systémů v jednotlivých zemích.

S rostoucím důrazem EK a zejména European Payments Council na vizi jednotného evropského prostoru pro platební styk (SEPA - Single European Payments Area) zesilují i tlaky obchodníků, zejména těch kteří operují ve více zemí EU, na sjednocení metodiky a výše MIF a to jak defaultního, tak domácího. Těmto tlakům pozorně naslouchají i regulátoři jednotlivých evropských zemí.

Společnost Payment Systems Europe Limited zpracovala předpovědní model vlivů sjednoceného MIF na evropský trh platebních karet a jeho dopady na jednotlivé členské země. Studie kvantifikuje důsledky několika scénářů jednotného MIF na výnosy z MSC a uhrazené poplatky MIF za zvolené pětileté období. Za referenční zemi s nejkonkurenčnějším trhem debetních a kreditních produktů zvolila UK, s cílem stanovit dopady převzetí anglosaského modelu na ostatní země Unie. Jsou vycíleny dopady na vydavatele, zpracovatele i obchodníky.

V zemích s dosud nulovými poplatky pro debetní transakce (Belgie, Dánsko, Finsko, SRN, Holandsko) by jejich zavedení (uvažováno 0,08 EUR, resp. 0,35%) postihlo obchodnickou komunitu s negativními dopady na rozvoj akceptačních sítí. V Dánsku by to např. znamenalo nárůst obchodnických poplatků o téměř 1000 EUR na jeden POS terminál ročně. Pozitivní dopad, ovšem jen krátkodobý, by mělo na tuto skupinu současně snížení poplatků u kreditních transakcí.

Naopak v zemích se standardním MIF by snížení na uvažovanou úroveň znamenalo celkové snížení MSC ve výši téměř 8,4mld EUR za pětileté období, s největším negativním dopadem na vydavatele i zpracovatele ve Francii, Rakousku, Portugalsku a Polsku.

U kreditních karet by např. znamenalo sjednocení MIF na 0,5% snížení výnosů vydavatelů a zpracovatelů o 12 mld EUR za pětileté období, obchodníci by ušetřili ročně téměř 475 EUR na jeden POS terminál. MIF na úrovni 0,35% by znamenalo ještě vyšší redukci výnosů pro zpracovatele a obchodnické úspory až 600 EUR na POS terminál ročně.

Souhrnné výsledky studie ukazují, že unifikace MIF by měla výrazně odlišné dopady na jednotlivé země EU, podle stupně rozvinutosti a efektivnosti trhu kreditních a debetních produktů, cenové politiky a historicky vzniklých vztahů. Domácí hodnoty MSC a MIF se vyvíjely různě a po různě dlouhá období.

Podle autorů studie by administrativní sjednocení MIF v zemi EU bylo značně riskantním krokem který by značně ovlivnil dynamiku akceptačních (acquirerských) trhů, destabilizoval současné platební systémy, zpomalil rozvoj univerzální evropské akceptační sítě a ve svých důsledcích znamenal i zvýšení poplatků za bankovní služby pro jejich uživatele. Těžko lze očekávat, že by snížení MSC znamenalo snížení cen zboží a služeb u evropských obchodníků, takže výsledný efekt pro spotřebitele by byl v nejlepší případě nulový, spíše však negativní ve zvýšení jiných druhů poplatků ke kompenzaci vzniklých výpadků ve výnosech. Proto studie doporučuje regulátorům EC, ECB, EPC a kartovým asociacím trpělivost a rozvážný, sofistikovaný a pragmatický přístup s realizací postupné konvergence v sedmi až desetiletém období.

Podle ECR 7/8 2004, Card Mag

STATISTIKY

Výsledky Visa v Athénách

Podle Press Release z 31. srpna 2004 Visa v Athénách prolomila všechny rekordy dosažené dosud při svém již tradičním osmnáctiletém sponzorování Olympiád. Díky úspěšnému partnerství mezi Visa, the Exclusive Payment Card, Official Payment Service of the ATHENS 2004 Olympic Games a ALPHA Bank, the Grand National Sponsor in the banking category, vzrostl počet transakcí Visa prostřednictvím ALPHA Bank o 55% oproti srpnu 2003.

Během 17 dnů dosáhl v Olympijských střediscích objem plateb kartami Visa objemu 10 milionů EUR, průměrná hodnota transakce stoupla o 44% na 86,25 EUR oproti hodnotě dosažené na OH v Sydney 2000. 75% transakcí bylo provedeno kartami vydanými mimo Řecko, 11% bylo provedeno čipovými EMV kartami.

V 17 "Olympijských" ATM bylo uskutečněno 50 000 výběrů v celkové hodnotě 5,4 milionu EUR (nárůst o 41% proti Sydney), velkou popularitu si získal první mobilní bankomat Visa, projíždějící sportovišti, s 1 530 výběry.

Všechny terminály i bankomaty instalované ALPHA Bank v Olympijských sportovištích prostorách byly schopny akceptovat EMV čipové karty. Bankomaty kromě výběru hotovosti poskytují i službu "Balance Inquiry" (stav účtu).

V provozu bylo i tisíc mobilních POS terminálů (převážně u stánků s občerstvením), které využívaly spojení prostřednictvím GSM sítě.

Visa pokračuje v Athénské aktivitě jako generální světový sponzor Paralympijských her.

Visa PR 31st August 2004

Karty poprvé předstihnou hotovost?

Podle zprávy APACS o trendech platebních karet v r. 2003 se v UK očekává v r. 2004 celkový obrat platebními kartami ve výši GBP 269 mld oproti předpokládanému objemu hotovostních plateb GBP 268 mld. Došlo by tak poprvé k prolomení bariéry dosud nepřekročené v žádné z velkých světových ekonomik. Tento předpoklad je založen na výrazném růstu plateb debetními kartami v poslední dekádě:

Trh platebních karet v UK v posledních pěti letech (APACS):	1999	2000	2001	2002	2003
Počet transakcí debetních karet (mld)	2,06	2,34	2,70	2,99	3,40
Objem transakcí debetních karet (mld GBP)	64,70	76,00	94,90	108,70	130,50
Počet transakcí kreditních karet (mld)	1,28	1,38	1,48	1,61	1,82
Objem transakcí kreditních karet (mld GBP)	67,80	75,60	83,00	92,60	113,40
Počet výběrů z bankomatů (mld)	1,85	1,92	2,13	2,26	2,40
Objem výběrů z bankomatů (mld GBP)	97,70	104,50	119,20	128,30	133,50
Objem výběrů z bankomatů (mld GBP)	5,19	5,63	6,31	6,87	7,62
Objem transakcí celkem (mld GBP)	230,20	256,10	297,10	328,70	377,40

V zemi která je historicky svázána s masovým používáním kreditních karet a šeků je obrat k debetním kartám pozoruhodný. Podle APACS je nárůst počtu držitelů debetních karet v UH (v r. 2003 celkem 62,9 milionu Visa a Switch/Maestro debetních karet u 39,1 mil. držitelů) způsoben tendencí klientů otevírat nové běžné účty (2 miliony v r. 2003) a ponechávat staré i s vydanými kartami. Roste rovněž popularita debetních karet u drobných podnikatelů (cca 1 mil. v r. 2003). 39% plateb debetními kartami se uskutečňuje v supermarketech. Průměrná platba debetní kartou vzrostla z GBP 36,02 v r. 2002 na 38,83 v r. 2003.

Zpráva APACS předpokládá kontinuální růst počtu plateb debetními kartami až na 6 mld. s objemem GBP 230 mld v r. 2013.

UK držitelé uskutečňují podle ECB 28% všech plateb kartami v EU.

Oproti domácím platbám debetními kartami byly v r. 2003 kreditní karty v UK stále preferovány v přeshraničních platbách (80% všech plateb) a na internetu (69 % všech plateb).

Rok 2003 byl také rokem padesátiprocentního nárůstu počtu plateb on-line. 18 mil. držitelů provedlo celkem 200 mil. nákupů po internetu.

V oblasti bankomatů, po minulých snahách zavádět přídatné poplatky ("surcharges") za výběry z bankomatů jiných bank, přešly nyní britské banky k politice bezplatných výběrů hotovosti z bankomatů banky vydavatele karty.

Podle APACS a ECR 7/8 2004, Card Mag

Některé výsledky publikované asociacemi Visa a MasterCard:

Výsledky regionu Visa EU k 30.3.2004	Kreditní	Debetní	Služební	Celkem
Vydané karty (mil.ks)	96,2	133,3	4,9	234,5
Roční nárůst (%)	12,1	6,7	14,1	8,9
Objem transakcí (mld. EUR)	226	592	30,5	848,5
Roční nárůst (%)	12,5	11,4	17,6	11,7
Počet transakcí (mld)	2,7	9,5	0,263	12,463
Roční nárůst (%)	9,1	10,3	16,0	10,1

Výsledky regionu MC Europe — Maestro	
Vydané karty (mil.ks) k 30.6.2004	253,1
Roční nárůst (%)	10,2
Objem transakcí celkem (mld. USD)	274,0 (Q.1. 2004)
Objem plateb retail (mld. USD)	92,1

Celkový počet vydaných karet Maestro ve světě k 30.6.2004 je 545 milionů s 10,2% ročním nárůstem. Maestro akceptuje ve světě 900 000 bankomatů a 7 milionů obchodních míst.

PR Visa a MC 2004

BEZPEČNOST

Na bankomaty s buldozerem ?

Po nepřilíh rozsáhlých vlnách pokusů o krádeže karet a PIN sofistickými metodami falešných čteček či skrytých kamer, které rychle narazily na zpřísněná opatření provozovatelů bankomatů, Policie ČR a zvýše-

nou opatrnost držitelů karet, se zdá že se kriminální živly pouštějí na cesty použití hrubé síly. Více či méně úspěšných pokusů o krádež celého bankomatu se zřetelným záměrem pustit se do otevírání silně zabezpečeného trezoru někde v klidném ústraní bylo v ČR od začátku roku 2004 uskutečněno již asi šestnáct, což je za toto období víc než za předchozí tři roky dohromady. Postup je vždy prakticky stejný, pomocí automobilu nebo nějakého stavebního stroje překonat vstup do objektu, hrubou silou stroje odtrhnout banko-

mat od masivního ukotvení, celý bankomat naložit a odvézt.

Ani tento postup není ve světě ani v ČR nový. Již počátkem devadesátých let byl zaznamenán pokus o krádež bankomatu z bankovní pobočky v Paláci kultury, tehdy však zloději zřejmě vybaveni jen vlastní silou nedokázali zdvihnout bankomat přes okenní parapet a zanechali jej jen mírně poškozený na místě.

Jiný takový pokus ilustruje zpráva z amerického tisku:

Pittsburgh, 24.4.2001 - Dvoučlenný tým složený z otce (59) a syna (28) zcizil celý bankomat s hotovostí 10 900 USD. Bankomat pak zakopali v lese (!).

Lupiči nejprve odcizili krytý nákladní vůz, kterým se probourali do pobočky banky First Philson. Bankomat omotali řetězem připevněným k autu, vytrhli jej z betonové podlahy, naložili do auta a odjeli. Hluk, který krádež doprovázel, vzbudil pozornost místních obyvatel, kteří se ve svých vozech jali pronásledovat nákladní auto zlodějí. V honičce ne nepodobné těm, jaké známe z filmů, vytlačili zloději vozy svých pronásledovatelů mimo vozovku a uprchli. Po třech dnech objevil náhodný chodec bankomat v lese, asi půl míle od bydliště zlodějí. Když se na místo dostavila policie a FBI, bankomat už zmizel, ale čerstvě vykopaná hlína přivedla policii na stopu.

V těchto případech nedochází k poškození držitelů karet ale vlastnická bankomatu, škoda je obvykle kryta pojistěním. Je jisté na místě i zde zpřísnit dohled na umístění bankomatů, napadány bývají spíše mimobankovní lokality jako provozovny obchodů, kde zatím není zcela běžné např. napojení na tzv. Pulty centrální ochrany, umožňující v případě poplachu okamžitý pohotovostní zásah.

Card Mag

Obavy z podvodů brzdí růst internetových plateb

Visa Europe provedla v souvislosti se zaváděním zabezpečovacího protokolu "Verified by Visa" v UK průzkum chování uživatelů internetu v oblasti nákupů a placení.

Podle zprávy o průzkumu, uveřejněné v červenci 2004, jeden z každých pěti uživatelů internetu (20%) se nikdy nepokusil provést nákup on-line a z těch kteří tyto služby využívají se 69% domnívá, že by zabezpečení plateb mohlo a mělo být dokonalejší.

Z pravidelných návštěvníků internetu 19% volí on-line nákup až jako poslední možnost získání požadovaného zboží, 58% přiznává "iracionální obavy" z internetu a to i přesto, že pouze 15% z nich skutečně ví o nějakém případě zneužití dat platební karty on-line.

Uživatelé webu souhlasí, že tento pocit může být postupně překonáván dokonalejšími bezpečnostními procedurami (seznamy "bezpečných" obchodů, ochrana pomocí přístupových hesel...) a že by v takovém případě využívali on-line nákupy podstatně více.

Visa zavedla jako takové bezpečnostní opatření proceduru pod názvem Verified by Visa, která zaručuje identifikaci držitele karty a obchodníka při transakci kartou on-line.

Verified-by-Visa již zavedlo 80% obchodníků v USA, v regionu EU je to již 10 000 obchodníků, 54 vydavatelů bank a 50 zpracovatelských bank (acquirerů). V UK je prostřednictvím Verified by Visa chráněno 90% on-line transakcí.

www.visaeurope.com/verified

Visa PR, London, 5 July 2004

Šest let vězení za bankomatový podvod

Instalace zařízení na záznam dat z platebních karet do bankomatu ČS a.s. ve stanici metra Dejvická a pokus o padělání platebních karet byla prokázána rumunskému občanovi. Nicolai Birsan také předložil při zadržení policii falešný pas protože se v ČR zdržuje protiprávně. Dva údajně spolupachatele se zatím dopad-

NOUŤ nepodařilo. Soud mu uložil za pokus o padělání a pozměňování peněz trest šest let ve vězení s ostrahou.

Tři roky vězení za "Hacking"

Brněnský soud uložil Petru Jakešovi (29 let) tři roky nepodmíněně za proniknutí do počítačových systémů několika evropských i zámořských bank. Trest na dolní hranici sazby odůvodnil soudce dosavadní bezúhonností, úplným doznáním obžalovaného a psychologickými poruchami, kterými podle psychologických posudků muž trpí.

I tak může být rozsudek výstrahou pro řadu podobných počítačových nadšenců, prokazujících své schopnosti za hranicí zákona.

Zpráva z tisku

SOUDY, ARBITRÁŽE

Francie

Je publikována řada soudních rozhodnutí:

Výběr z bankomatu ukradenou kartou (Cass.Comm 8. Oct. 1991): Držitel ohlásil ztrátu karty bance a uvedl že PIN nebyl ukraden s kartou. Následující den byly provedeny kartou podvodné výběry. Soud uložil bance vrátit vybrané částky na držitelův účet, protože banka neprovedla opatření aby výběrům zabránila.

Validita telefonického ohlášení ztráty karty (Caen, 1.ch, sect. civ.et comm.24.6.1993): Soud rozhodl, že samotné telefonické ohlášení ztráty musí být akceptováno i když podmínky obsahují ustanovení o nutném písemném potvrzení. Pokud banka neprokázala držiteli jiné porušení obezřetného nakládání s kartou nemůže jej činit odpovědným za následnou podvodnou transakci.

Obdobné rozhodnutí (Court d' Appel d'Orléans ch.civ. 2.2.1994): Držitel bezodkladně ohlásil ztrátu telefonicky, ale písemné potvrzení nemohl doručit do dvou dnů, protože banka měla zavřeno. Banka pochybila, když i po telefonickém ohlášení povolila transakce.

Odpovědnost za transakce před ohlášením ztráty (Cass. Com. 1.3.1994): Soud potvrdil držitelovu odpovědnost za transakce provedené před ohlášením krádeže karty v souladu se smlouvou.

Povinnost držitele chránit kartu a PIN (Cass.Com. R. 10.1.1995): Závazek udržovat v tajnosti kartu a PIN, který podepsal držitel v Podmínkách, platí po celou dobu kdy je karta v držení klienta. V tomto případě si držitel ponechal kartu po uplynutí doby platnosti a měl ji uloženu spolu s PIN. Karta byla ukradena a použita. Soud rozhodl, že držitel porušil smluvní závazek a nese za ztrátu odpovědnost. Současně rozhodl o spoluodpovědnosti banky, která nezajistila zničení nebo znemožnění funkce karty po uplynutí doby platnosti.

Omezená odpovědnost držitele (CA Paris, 8.ch, 610.1998): Držitel podle Podmínek odpovídá za transakce provedené do ohlášení ztráty, ale jen do výše 600 FF pokud nejednal podvodně nebo hrubě neopatrně. Karta byla ukradena z držitelova domu a zneužita, uložení karty v domě nepokládá soud za hrubou neopatrnost.

Neobdržená karta zaslaná poštou (Court d'appel de Bordeaux, 14.1.1999): Banka zaslala držiteli kartu a PIN poštou ve dvou oddělených zásilkách. Držitel zásilky neobdržel, následně byl jeho účet zatížen výběry z bankomatů. Reklamací banka zamítla na základě pozdního ohlášení ztráty. Soud rozhodl o odpovědnosti banky, protože zásilky nebyly poslány doporučeně (Registered Letter).

Chybné číslo karty v hlášení ztráty (Tribunal d'Instance de Lagny, 4.5.1999): Držitel ohlásil krádež karty, ale uvedl číslo své staré karty. Aktuální karta byla zneužita, banka reklamaci zamítla. Soud rozhodl, že banka na základě smluvního závazku obezřetnosti a přiměřené bezpečnosti byla povinna číslo karty zkontrolovat a chybu opravit, proto je za ztrátu odpovědná.

Neodvratnost platby MO/TO (Cour d'appel de Paris, 8.ch. 8.6.1999): Držitel objednal u obchodníka PC a pro platbu uvedl data své kreditní karty. Následně chtěl objednávku zrušit, s tím, že nepodepsal písemnou objednávku. Soud rozhodl, že chybějící písemný doklad ani neuvědomení důvěrného kódu neruší smlouvu uzavřenou verbálně. Uzavření smlouvy o platební kartě a použitím karty naplnil držitel kupní smlouvu v souladu s francouzským Civil Code.

Dánsko

Většina sporů mezi držiteli a vydavateli je řešena radami pro stížnosti, zejména Danish Appeal Committee for Complaints on Credit Institutions (Pengeinstitutankenævnet - PIA).

Nevydaná stvrzenka o nákupu - PIA 75/1999: Držitel karty neobdržel stvrzenku o nákupu z automatu v čerpací stanici a požadoval proto navrácení částky platby na účet. PIA rozhodl, že přestože vydavatel je povinen zajistit vydání potvrzení o platbě, není odpovědný za to že stvrzenka nebyla vydána. Protože držitel nereklamoval vyšší částky, byl jeho požadavek zamítnut.

Odpovědnost držitele za transakce - PIA 200/1995 Držitelka zapůjčila svou VISA kartu přátelům k pronájmu automobilu v USA, reklamovala však provedenou platbu za nájem. PIA rozhodla o odpovědnosti držitelky za platbu, bez ohledu na jí neautorizovanou transakci.

Odpovědnost držitele za transakce - PIA 409/1995 Výběry hotovosti z ATM (20 000 Dkr) byly provedeny s PIN, držitelka v době zaučování zemřela ve věku 95 let. Nebylo prokázáno, že by držitelka provedla transakce v nesvéprávném stavu, ani že svěřila kartu nebo sdělila PIN třetí osobě. Bylo rozhodnuto že odpovědnost pozůstalosti je pouze ve výši jejího limitu po výběr 1 200 Dkr.

Odpovědnost za uložení PIN společně s kartou - PIA 469/1995 Držitelka měla platební kartu v brašně jízdního kola PIN zapsaným a rubu společně uložené zdravotní karty. Byla shledána plně odpovědnou za ztráty ze zneužití po krádeži brašny z kola.

Odpovědnost za uložení PIN společně s kartou - PIA 574/1993 Držitelka byla ukradena v restauraci taška s kartou a PIN zapsaným ve tvaru telefonního čísla. Byla shledána plně odpovědnou za ztráty ze zneužití karty.

Odpovědnost za uložení PIN společně s kartou - PIA 351/1997 a PIA 698/1993 V obou případech šlo o zapomenuté karty v obchodě, s kartami byly uloženy PIN v pouzdře karty. V obou případech bylo rozhodnuto o odpovědnosti držitelů.

Odpovědnost za uložení PIN společně s kartou - PIA 386/1997, PIA 685/1992 Držitelka měla kartu spolu s PIN zapsaným ve tvaru telefonního čísla v kabelce v nezamčeném automobilu. Byla shledána odpovědnou za ztráty ze zneužití ukradené karty. V druhém podobném případě, kdy karta i s PIN v otevřeném tvaru byla uschována v zamčeném automobilu rozhodla komise o odpovědnosti držitele pouze do výše jeho limitu, uschova v zamčeném voze nebyla hodnocena jako neodpovědné jednání.

Odpovědnost za neobezřetné nakládání s kartou - PIA 516/1995 Držitel se pod vlivem alkoholu připojil ke skupině jemu neznámých osob, provedl výběr z bankomatu přičemž jeden ze skupiny odpozoroval jeho PIN a později odcizil a použil jeho kartu. Držitel podle komise odpovídá za utrpěnou ztrátu.

Odpovědnost před ohlášením ztráty - rozhodnutí Eastern High Court z r. 1995 Karta byla držiteli ukradena v noci ze středy na čtvrtek, držitel prokazatelně zjistil ztrátu nejspíše v sobotu, ale ohlásil ji až v pondělí ráno. Soud rozhodl že odpovídá za transakce uskutečněné v době od soboty do ohlášení ztráty. Z rozhodnutí vyplývá že existuje minimální doba ke zjištění ztráty karty a že jakmile držitel ztrátu zjistí, je povinen ji neprodleně ohlásit. Podle rozhodnutí PIA 309/1995 je držitel ohlásit ztrátu nejpozději během několika hodin po zjištění.

SRN

Transakce po ohlášení ztráty karty
- rozhodnutí AG Kassel NJW-RR 1994,
G Karlsruhe WM 1990

Pokud došlo k transakcím po ohlášení ztráty držitelem, rozhodl soud o odpovědnosti vydavatele, způsobené technickou chybou..

Odpovědnost před ohlášením ztráty

Podle soudní praxe vydavatel z principu odpovídá za škodu vzniklou po ztrátě karty, pokud držitel neporušil smluvní podmínku přiměřené opatrnosti v zacházení s kartou. V takovém případě spoluodpovídá podle míry pochybení. Při malém pochybení obvykle do 10% škody, při hrubém porušení až 100%.

OLG Bamberg WM 1994,194 rozhodl že smluvní ujednání o neomezené odpovědnosti držitele pokud neohlásí ztrátu okamžitě je invalidní.

Odpovědnost po ohlášení ztráty

- OLG Bamberg WM 1994 ,
BGH WM 1984 1984, 1223

Regionální soud rozhodl ve sporu o výklad bezodkladného ohlášení ztráty, že neexistuje obecná povinnost držitele v pravidelných intervalech kontrolovat vlastnictví karty. Naproti tomu výrok Federal Supreme Court uvádí, že držitel je povinen kontrolovat své výpisy k účtu aby zjistil neautorizované transakce. Tato povinnost však nemusí platit, pokud je např. dlouhodobě v zahraničí.

Nakládání s PIN

- LG Lüneburg WM 1985,914

Držitel odpovídá za škodu, jestliže zapůjčí kartu třetí osobě a sdělí jí svůj PIN

Nakládání s PIN

- AG Kassel NJW-RR 1994, 630,
LG Karlsruhe WM 1990, 63

Je hrubou nedbalostí, jestliže je PIN zaznamenan v adresáři nebo poznámkovém sešitu, není tomu tak je-li zaznamenan v šifrovaném tvaru

Nakládání s PIN

- LG Frankfurt1992, Az.2/13 O198

Držitel jednal s hrubou nedbalostí když ponechal kartu a PIN obálku ležet na stole po dobu své tříhodinové nepřítomnosti

Nakládání s PIN

- OLG Bamberg WM 1994, 194

Držitel neodpovídá za škody vzniklé ztrátou karty během poštovní přepravy od vydavatele. Rovněž neodpovídá za škody způsobené padělanou kartou.

Belgie

Případy řešené bankovním Ombudsmanem:

98.267 Krádež platebních karet

Držitel ponechal karty na stole po dobu své nepřítomnosti bez dozoru, karty byly ukradeny a zneužity. Ombudsman rozhodl že šlo o hrubou nedbalost a zamítl nárok na náhradu.

98.046 Krádež debetní karty

Držitel ohlásil krádež karty po dvou hodinách od zjiště-

ní, během té doby bylo z účtu odčerpáno 71 960 BEF. Banka byla ochotna nahradit pouze částku převyšující limit 49 999 BEF, ve smlouvě o vydání karty byl ale stanoven limit čerpání 24 999 BEF který banka později zvýšila na 49 999 BEF aniž by o tom informovala držitele.

Ombudsman uložil bance nahradit držiteli částku 49 999 BEF.

98.174 Krádež karty a PIN

Držitelce byla při domovním vloupání ukradena kabelka s kartami. Krádež byla okamžitě ohlášena ale v mezidobí bylo uskutečněno kartami několik výběrů s PIN. Podle rozhodnutí Ombudsmana je držitel povinen v souladu s Podmínkami banky uchovávat PIN pouze v paměti. Bezprostřední provedení výběrů po krádeži svědčí o tom, že PINy ke kartám byly uchovány s kartami, proto byl nárok na náhradu bankou Ombudsmanem zamítnut.

Obecně se Ombudsman řídí zásadou, že je-li karta použita se správným PIN, jednal držitel hrubě nedbale a jeho nárok je zamítnut.

99.0015 Odmítnutí banky akceptovat ohlášení prostřednictvím "Card Stop Service"

Banka zamítla reklamace transakcí uskutečněných po ohlášení ztráty prostřednictvím národní "Card Stop Service" s tím, že držitel měl podle Podmínek nejprve uvědomit banku. Po předložení sporu Ombudsmanovi banka nárok držitele uznala protože "Card Stop Service" je celonárodní služba, jejíž telefonní číslo je uvedeno na všech bankomatech v zemi.

Příklady ze Studie EU k plnění doporučení 97/489 EC vybrala B. Procházková (CEAG) a Card Mag

CardMag: magazín sbk - Sdružení pro bankovní karty ČR
3/2004, 2. ročník

Redakční rada: Roman Kötlán - rkotlan@csob.cz
Milan Zátka - milan.zatka@bankovníkarty.cz

Publisher: Pavel Kryka - pfk@pfk.cz

Vydává: sbk - Sdružení pro bankovní karty ČR

Copyright: © Sdružení pro bankovní karty ČR

Datum vydání: 4.10.2004